

DATOS IDENTIFICATIVOS

Desenvolvemento da linguaxe

Materia	Desenvolvemento da linguaxe			
Código	V51G120V01951			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Peláez Torres, Marta			
Profesorado	Peláez Torres, Marta			
Correo-e	martapelaeztorres@gmail.com			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia atenderemos ao desenvolvemento normalizado da linguaxe no ser humano, pois este coñecemento é de gran relevancia para que o futuro mestre poida detectar cando algo non vai ben. Así mesmo, estudaranse as diferentes funcións da linguaxe, os prerequisites básicos á hora de adquirilo, as bases funcionais e os distintos compoñentes do mesmo.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
CG2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
CG3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
CG4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
CG5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
CG6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
CG7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
CG9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
CG10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes

CG11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
CG12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
CE1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
CE2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
CE4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento
CE6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
CE7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
CE11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
CE17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
CE21	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar no período 6-12
CE43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
CE47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
CE49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
CE62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Capacidade de organización e planificación
CT3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
CT5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
CT6	Capacidade de xestión da información
CT7	Resolución de problemas
CT8	Toma de decisións
CT9	Traballo en equipo
CT12	Habilidades nas relacións interpersoais
CT14	Razoamento crítico
CT15	Compromiso ético
CT16	Aprendizaxe autónoma
CT17	Adaptación a novas situacións
CT18	Creatividade
CT21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Coñecer e comprender os fitos e procesos básicos do desenvolvemento psicolingüístico e as súas implicacións para a estimulación, a adquisición e a aprendizaxe da linguaxe oral e escrita.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG6	CE2 CE4	CT1 CT2 CT6
2. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e desenvolvemento da linguaxe oral.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG6	CE1 CE2 CE4 CE7	CT7 CT8 CT9
3. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e a aprendizaxe da linguaxe escrita.	CB1 CB3 CB4 CB5	CG6	CE4 CE7 CE47 CE49	CT2
4. Diseñar plans ou programas de intervención educativa para a estimulación e mellora das dificultades da linguaxe oral.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG6 CG7 CG9 CG11	CE1 CE4 CE6 CE21 CE62	CT1 CT2 CT3 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT12 CT16 CT17 CT18

5. Diseñar plans ou programas de intervención educativa para a mellora das dificultades coa linguaxe escrita.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG7 CG9	CE1 CE2 CE7 CE17 CE21 CE43 CE47	CT3 CT5 CT7 CT8 CT9 CT12 CT16 CT17
6. Coñecer e comprender a estrutura e funcionalidade dos principais sistemas de comunicación complementarios/aumentativos para os alumnos con discapacidade de comunicación e ser capaz de determinar a súa adecuación ás necesidades educativas específicas deste alumnado.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5		CE17 CE21 CE43 CE49 CE62	CT2 CT6 CT8 CT9 CT16 CT17
7. Aplicar os coñecementos adquiridos para deseñar, implementar e avaliar plans e programas escolares que reforcen a comprensión de textos ao longo dos distintos cursos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG11 CG12	CE1 CE47	CT8 CT9 CT16 CT17
8. Dinamizar prácticas escolares que estimulen nos alumnos a produción de textos escritos axustados á súa idade.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG11	CE1 CE2 CE43 CE47	CT2 CT3 CT8 CT9 CT17 CT21
9. Enmarcar as intervencións para a mellora da lingua oral e escrita, en iniciativas que promovan a inclusión do alumnado con tales dificultades.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG7	CE1 CE2 CE4 CE6 CE7 CE11	CT2
10. Coñecer e analizar liñas de investigación actuais no ámbito da avaliación e intervención para a mellora das dificultades específicas da linguaxe.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG6 CG7 CG9 CG11		CT2 CT6 CT15
11. Facilitar e promover actitudes e prácticas colaborativas entre o profesorado, así como entre estes e a comunidade educativa e social da contorna dos centros escolares.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG5 CG12	CE6 CE21	
12. Contribuír a reforzar a cultura da diversidade como un valor indispensable para educar nunha escola sen exclusións.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG10		CT12 CT14 CT16 CT17
13. Xerar condutas de respecto, tolerancia, responsabilidade e ética profesional cara á diversidade do alumnado.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4 CG11		CT12 CT14 CT21
14. Reforzar unha actitude reflexiva cara á súa propia formación e fomentar a necesidade dun perfeccionamento profesional continuo.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG11	CE62	CT6 CT14 CT17 CT21

Contidos

Tema

1. Diferenciación entre comunicación, fala e linguaxe

2. Funcións da linguaxe

3. Condicións para o desenvolvemento normalizado da linguaxe

4. Proceso normalizado da linguaxe

4.1. Período prelingüístico

4.2. Período lingüístico

5. Prerrequisitos básicos da linguaxe	5.1. Atención 5.2. Imitación 5.3. Memoria: auditiva e visual 5.4. Seguimento de instrucións
6. Bases funcionais da linguaxe	6.1. Audición 6.2. Praxias bucofaciais 6.3. Respiración 6.4. Relaxación 6.5. Voz
7. Ámbitos da linguaxe	7.1. Compoñente fonético fonolóxico 7.2. Compoñente morfosintáctico 7.3. Compoñente léxico-semántico 7.4. Compoñente pragmático

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	22	44
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	10	20	30
Presentación	12	24	36
Debate	6	12	18
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Actividades introdutorias	Sesión inicial. Presentación da materia.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Debate	Grupos de discusión entre estudantes. Poden centrarse nun tema, na análise dun caso, no resultado dun proxecto ou investigación, desenvolvidos previamente noutras actividades.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Exposicións, entregas, comentarios de texto e traballos en grupo.	40	CB1 CG1 CE1 CT1 CB2 CG2 CE2 CT2 CB3 CG3 CE4 CT3 CB4 CG4 CE6 CT5 CB5 CG6 CE7 CT6 CG7 CE11 CT7 CG9 CE17 CT8 CG11 CE21 CT9 CE43 CT12 CE47 CT14 CE49 CT16 CE62 CT17 CT18 CT21

Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun exame escrito con preguntas de desenvolvemento.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CG7 CG9 CG10 CG11 CG12	CE1 CE2 CE4 CE6 CE7 CE17 CE43 CE47 CE49	CT1 CT2 CT3 CT7
---------------------------------------	---	----	---------------------------------	--	---	--------------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

Durante o cuatrimestre levarase a cabo unha avaliación continua do alumnado na que se valorará a asistencia e participación activa nas clases. As persoas que asistan a clase menos dun 80% terán que entregar un traballo individual a final do cuatrimestre e presentarse ó exame oficial nas datas propostas polo centro (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>). Para optar a esta forma de avaliación será necesario poñerse en contacto coa profesora durante o primeiro mes de clase.

É condición indispensable aprobar cada unha das partes por separado. Con nota inferior a 5 non se fará media.

Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles. Cada día de retraso verase penalizado cun punto menos na nota da práctica. Cada falta de ortografía descontará 0,20 puntos da nota final de todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

O alumnado repetidor deberá acollerse ós criterios de avaliación da guía docente vixente no curso 2019/2020.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Blakemore S. y Frith U, **Cómo aprende el cerebro**, Ariel, 2007

Bustos, M.C., **Manual de logopedia escolar**, CEPE, 1995

Clemente Estevan, R.A., **Desarrollo del Lenguaje**, Octaedro, 1995

Gallardo Ruiz, J.R. y Gallego Ortega, J.L., **Manual de Logopedia Escolar**, Aljibe, 2003

Gallego Ortega, J.L., **Calidad de la intervención logopédica**, Aljibe, 1999

Gallego ortega, J.L., **Enciclopedia temática Logopédica**, Aljibe, 2006

González Novoa et al., **Me comunico con el mundo**, NovaGalicia Edicións, 2011

López, G., **Estimulación del Lenguaje Oral en Educación Infantil**, Grupo Editorial Universitario, 1998

Monfort M. y Juarez, A., **El niño que habla**, CEPE, 1987

Monfort M. y Juarez, A., **Estimulación del Lenguaje Oral.**, Santillana, 1996

Narvona, J. y Chevríe-Muller, C., **El lenguaje del Niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos**, Masson, 1997

Peña - Casanova, J., **Manual de logopedia escolar**, Masson, 2001

Puyuelo, M. y Rondal, J.A., **Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje**, Masson, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas/V51G110V01955

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G110V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G110V01952

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/V51G110V01402

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Outros comentarios

1/ Asistencia continuada a clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo electrónico e internet.

